

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

ДОПУЩЕНО до захисту
Завідувач кафедри, д.т.н., проф.
_____ О.В. Чепелюк
«__» _____ 20__р.

**АРТ-ФЕСТИВАЛЬ ЯК РЕСУРС
СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ МІСТА**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
022 – Дизайн**

Виконавець:
Студент групи 6Д2

Шаркова А.О.
(ПБ)

Керівник:
к.т.н., доцент

Фефелов А.О.
(ПБ)

Консультанти з розділів:

Основний розділ
к. мист, доцент

Миргородська Н.В.
(ПБ)

Нормоконтроль
к. мист, доцент

Миргородська Н.В.
(ПБ)

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

**Кваліфікаційна робота магістра
(пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи)**

МАГІСТР

(освітній ступінь)

на тему: Арт-фестиваль як ресурс соціокультурного
розвитку міста

Виконав: студент 2 курсу, групи 6Д2
спеціальності

022 "Дизайн"

(шифр і назва спеціальності)

Шаркова А.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник Фефелов А.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Білик С.В.

(прізвище та ініціали)

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри дизайну

О.В. Чепелюк

“ _____ ” _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту	Срок виконання етапів проекту	Примітка

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Шаркова А.О. Арт-фестиваль як ресурс соціокультурного розвитку міста – Рукопис.

Робота на здобуття освітнього ступеню магістра за спеціальністю 022 – Дизайн. Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2020.

У роботі розглянуто явище фестивалю та його практичне значення для соціокультурного розвитку регіону. Автором досліджуються основні функції, форми та тенденції фестивальних заходів з точки зору актуальності та ефективності впливу. Розглянуто та доповнено систематизацію фестивальних заходів. Проведено аналіз структури та стратегії проведення арт-фестивалю на прикладі створеної бази аналогів. Проаналізовано організаційні, концептуальні, естетичні та технологічні аспекти розробки фестивалю. Представлено проект арт-фестивалю «Міцелій», проведеного у жовтні 2020 року на території міста Херсон.

Ключові слова: фестиваль, культура міста, організація масового заходу, концепція події, дизайн арт-фестивалю.

АННОТАЦИЯ

Шаркова А.А. Арт-фестиваль как ресурс социокультурного развития города – Рукопись.

Работа на получение образовательной степени магистра по специальности 022 – Дизайн. Херсонский национальный технический университет. Херсон, 2020.

В работе изучено явление фестиваля и его практическое значение для социокультурного развития региона. Автором исследуются основные функции, формы и тенденции фестивальных мероприятий с точки зрения актуальности и эффективности воздействия. Рассмотрена и дополнена систематизация фестивальных мероприятий. Проведен анализ структуры и стратегии проведения арт-фестиваля на примере созданной базы аналогов. Проанализированы организационные, концептуальные, эстетические и технологические аспекты разработки фестиваля. Представлен проект арт-фестиваля «Мицелий», проведенного в октябре 2020 году на территории города Херсон.

Ключевые слова: фестиваль, культура города, организация массового мероприятия, концепция события, дизайн арт-фестиваля.

ANNOTATION

Sharkova A.O. Art Festival as a resource of socio-cultural development of the city – Manuscript.

Work to obtain a master's degree in specialty 022 – Design. Kherson National Technical University. Kherson, 2020.

The paper considers the phenomenon of the festival and its practical significance for the socio-cultural development of the region. The author explores the main functions, forms and trends of festival events in terms of relevance and effectiveness. The systematization of festival events is considered and supplemented. An analysis of the structure and strategy of the art festival on the example of the created base of analogues. Organizational, conceptual, aesthetic and technological aspects of the festival development are analyzed. The project of the art festival «Mycelium», held in October 2020 in the city of Kherson, is presented.

Keywords: festival, city culture, organization of a mass event, concept of the event, design of the art festival.

ЗМІСТ

ВСТУП	10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА	12
1.1.....	
Аналіз понятійного апарату	12
1.2.....	
Функції фестивальної події	21
1.3.....	
Аналіз літературних джерел	24
1.4.....	
Сучасна культура – культура фестивалів.....	30
Висновки	35
РОЗДІЛ 2. АРТ-ФЕСТИВАЛІ В КУЛЬТУРІ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ.....	37
2.1.....	
Розвиток та трансформація фестивальної культури в Україні.....	37
2.2.....	
Фестивальна ситуація в Україні	39
2.3.....	
Визначні закордонні проекти арт-фестивалів.....	47
2.4.....	
Культурні особливості Херсонського регіону	51
Висновки	53
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ АРТ-ФЕСТИВАЛЮ	54
3.1.....	
Завдання фестивалю в контексті міста	54
3.2.....	
Організаційні засади фестивальної події.....	55
3.3.....	
Аналіз нових тенденцій.....	58

Висновки	60
РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТНА РОЗРОБКА АРТ-ФЕСТИВАЛЮ «МІЦЕЛІЙ»	61
4.1.....	
Організаційні засади арт-фестивалю «Міцелій»	61
4.2.....	
Формування програми заходу.....	63
4.3.....	
Розробка елементів графічного забезпечення фестивалю	65
4.4.....	
Адаптація та організація простору під потреби заходу	68
4.5.....	
Реалізація та проведення арт-фестивалю «Міцелій»	72
Висновки	75
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	76
ДОДАТОК А	78
ДОДАТОК Б	82
ДОДАТОК В	92
ДОДАТОК Д.....	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	108

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Місто як феномен культури є потужним формуючим ресурсом. Природні, історичні, соціально-культурні об'єкти здатні задовольнити духовні потреби людини, сприяти відновленню та розвитку його фізичних та духовних сил.

Велике значення має проблема формування культурної свідомості городянина як одного з перспективних напрямків інкультурації на міжнародному та регіональному рівнях. Створюючи умови для залучення до культурно-історичного надбання, заняття бізнесом, відпочинку, освіти людей і так далі, міста притягують все більше подорожуючих осіб. При цьому, туристські потоки мають певний вплив на міське середовище. Туризм часто розглядається як один з основних елементів стратегії міського розвитку, де фестиваль – один із ефективних та інтенсивних засобів виведення мистецьких надбань на загальнозначущий рівень, що сприяє процвітанню як культури міста, так і його жителів.

Для розвитку туристичного та культурного потенціалу міста необхідно знайти актуальну форму художньої події, яка мала б чинність для підсилення його самобутнього образу. Робота, націлена на підвищення різних сфер життя та розвитку міста шляхом проведення унікального арт-фестивалю є актуальною.

Метою даної роботи є розкриття явища арт-фестивалю як інструменту впливу на соціокультурну ситуацію регіону та ресурсу для розвитку і розкриття потенціалу міста.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі завдання:

1. На основі аналізу наукових робіт з основної та прилеглих сфер визначити поняття «художнього фестивалю» та його функцій.
2. Визначити основні тенденції сучасного фестивального руху.
3. Виявити можливості впливу фестивальної події на соціальний, естетичний, туристичний та культурний потенціал міста.

4. Визначити принципи організації та стратегічного планування арт-фестивалю, його структурні, функціональні та концептуальні одиниці.

5. Спроектувати унікальний приклад арт-фестивалю, націлений на розвиток соціокультурного стану міста.

Об'єктом дослідження є фестивальна культура та її функції.

Предметом дослідження є сучасні художні фестивалі в контексті міста.

Методологічна основа дослідження. Враховуючи специфіку явища фестивальної події, дослідження було виконано із використанням міждисциплінарного підходу, що включає у себе системний, історіографічний, феноменологічний та методи індукції і дедукції. Теоретико-методологічна база складається з наукових робіт вітчизняних та зарубіжних дослідників.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання матеріалу для вивчення явища арт-фестивалю в культурному контексті, його функціональних та організаційних особливостей. Виявлені положення дослідження, висновки, фактичний матеріал можуть бути застосовані при проведенні фестивальної події з метою підвищення туристичної привабливості міст України та забезпечення культурного розвитку городян.

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (52 позиції) та 7 плакатів. Загальний обсяг тексту роботи складає 69 сторінок.

В першому розділі проведено аналіз понятійного апарату та літературних джерел за темою дослідження.

Другий розділ присвячено ознайомленню з фестивальною ситуацією у сучасній Україні та світі, можливостям та засобами їх впливу на розвиток локальної культури.

В третьому розділі висвітлено структуру організації фестивальної події.

В четвертому розділі відображено проектну частину роботи, включно опис організаційного, морфологічного, функціонального та технологічного втілення проекту фестивалю «Міцелій».

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Розкрито етимологію терміну «фестиваль мистецтв», який має наступне значення: подія художнього спрямування, що охоплює широкий спектр видів мистецтва (включно музику, танець, кіно, образотворче мистецтво, поезію тощо) та існує у контексті міста та культурних здобутків його мешканців або учасників фестивалю. Наведено та доповнено класифікації фестивалів (за тематичним спрямуванням, масштабом та значенням, тривалістю та періодичністю, цільовим призначенням, аудиторією та учасниками).

2. Проведено поглиблений аналіз функцій фестивальної події, серед яких: продуктивна, популяризаторська, комунікативна, економічна, рефлексивна, науково-аналітична, виховна, навчальна, дозвілля, творчомобілізуюча та креативно-стимулююча. Фестиваль розглянуто як потенційний засіб комунікації і встановлення діалогу між глядачем та учасником. Розібрано, якими шляхами у системній взаємодії забезпечується функціонування сучасної творчості, розвиток мистецтва та культури його споживання.

3. Розглянуто вітчизняні наукові дослідження, що розкривають стан сучасної фестивальної ситуації у різних регіонах України, а також описують передумови формування явища фестивалю на території незалежної України. До передумов специфічного розвитку явища фестивалю віднесено низьку готовність держави до інвестиційного забезпечення даного напрямку культурного розвитку. Сучасний фестиваль розглянуто як синтетичну форму заходу, характерну для епохи постмодернізму. Виявлено основні недоліки, які допускаються при організації фестивальної події.

4. Проведено аналіз фестивальної та культурної ситуації Херсонського регіону. Описано найбільш масштабні періодичні заходи, серед яких – «Мельпомена Таврії», «ХерсОН Фест», «Tavria Art Week «Забалка»». У якості нерозкритого ресурсу міста вбачаються аматорські та незалежні ініціативи.

5. Проаналізовано відібрані зразки значимих сучасних вітчизняних і закордонних фестивалів та ініціатив, їх концепції та принципи організації. Виявлено переважання соціальної або культурної орієнтації заходів. Серед виявлених тенденцій – прагнення до використання локальних ресурсів регіону (архітектурна спадщина, особливості природного оточення, традиції та зразки культури). Наведено приклади агресивної реакції суспільства, які зумовлено невідповідністю та особливостями менталітету. Додатково проведено опис графічного матеріалу, який використовується при просуванні подій.

6. Визначено головні завдання, реалізовані фестивалем у рамках міста. Наведено глибокий аналіз організаційного процесу фестивалю, котрий поділено на етапи – планування, організації та контролю (завершальний).

7. На базі зібраного матеріалу, запропоновано проект власного фестивалю «Міцелій», реалізація якого виконувалась ініціативною групою молодих художників м. Херсону. Висвітлено найбільш значимі аспекти, серед яких – утворення групи співорганізаторів, оформлення концепції, пошук учасників, і локації, формування програми, створення графічного матеріалу. Ключовим виявся етап пошуку інвесторів, серед основних – креативний простір «The Vox» та кафедра Дизайну ХНТУ, без яких проведення події не було б можливим.

8. Етап попередньої підготовки включав у себе розподілення обов'язків, тому проведення фестивалю – це системна розробка однієї події багатьма учасниками. Серед вирішених завдань практичного характеру – зонування та оформлення території, створення інсталяції, а також допомога із візуальним та графічним супроводом події, що забезпечило створення атмосфери. В ході проведення заходу також відбувалась фото- та відеозйомка, яка в подальшому буде використана для просування фестивалю (в тому числі – промо-ролик).

9. Варто відзначити, що на формування стратегічних та візуальних особливостей фестивалю значним чином вплинула попередня дослідницька робота, яка допомогла розставити акценти та систематизувати реалізацію проекту.